

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**У МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

28-29 ЛЮТОГО 2024 РОКУ

м. Запоріжжя

УДК 614.253
С69

Редколегія:

Л.М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ, кандидат медичних наук, професор;

І.Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ, доктор філософських наук, професор;

Ю.В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ;

Д.П. Сенетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Н.В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Ю.О. Іріоглу – кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ.

С-69 Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині): зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 лютого 2024 року). – Запоріжжя: ЗДМФУ, 2024. – 312 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Мисюра С.С.</i> ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ: «CONSUMOR ALIIS INSERVIENDO».....	162
<i>Парченко М.В.</i> ГОЛОВНІ КАТАЛІЗАТОРИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПРАЦІВНИКА В УМОВАХ ВІЙНИ.....	164
<i>Репетун А.К.</i> ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	165
<i>Рогова А.В.</i> ПРОБЛЕМА ТА ПРОФІЛАКТИКА ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЛІКАРЯ.....	166
<i>Shundel T.O.</i> PROFESSIONAL BURNOUT SYNDROME OF HIGH SCHOOL TEACHERS AND MEANS OF ITS ELIMINATION.....	167
<i>Янішевський О.Л.</i> ЛЮБОВ ДО ПРОФЕСІЇ ЯК СПОСІБ ПОДОЛАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ.....	169
СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	
<i>Крючко Т.О., Литус С.І.</i> ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	171
<i>Марков Ю.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНТЕРНІВ-АНЕСТЕЗІОЛОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	173
<i>Гайдай Н.В., Сюсюка В.Г., Дейніченко О.В., Любомирська К.С.</i> СУЧАСНІ ОСВІТНІ УМОВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ З АНГЛОМОВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ.....	178
<i>Грищенко О.В.</i> НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ ЯК СКЛАДОВА ЯКІСНОГО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ МАЙБУТНІМИ ЛІКАРЯМИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	180
<i>Губка В.О., Вільданов С.Р., Гайдаржі Є.І., Головка М.Г., Охріменко Г.І., Вайло Ю.М. Проценко А.С., Гавриленко Б.С.</i> ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН ВІДЕОКОНФЕРЕЦІЇ ДЛЯ ІСПИТУ НА КАФЕДРІ ГОСПІТАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ.....	181
<i>Дейнега В.А.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНІ ДОШКИ WHITEBOARD MICROSOFT TEAMS ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КЛІНІЧНІЙ КАФЕДРІ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	182
<i>Звягіна Г.О., Потоцька О.І.</i> ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА У МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....	183
<i>Князєва А.О., Кириченко М.М., Богомолова О.А., Колокот Н.Г., Рослік О.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АСПРАНТІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....	188
<i>Крісанова Н.В., Іванченко Д.Г., Рудько Н.П.</i> ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	190
<i>Кандибей В.К.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЛІКАРЕМ-ВИКЛАДАЧЕМ В УМОВАХ ВІЙНИ, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....	191

постійного прямого контакту з викладачем, відсутність уваги до тієї частини навчальної інформації, яка розуміється на занятті (як правило, викладач розглядає на занятті найважливіші, найважчі для розуміння теоретичні питання), призводять до зниження якості підготовки студента з дисципліни.

Біологічна хімія є одним із предметів, які формують професійне логічне мислення майбутнього лікаря. Вміння аналізувати зміни в обміні речовин організму пацієнта, використовуючи дані щодо дослідження біохімічних показників крові, сечі тощо, формується у студента лише за активної участі у всіх видах роботи на практичному занятті та у самостійній роботі. Для студентів спеціальності «Медицина» розроблено он-лайн курси СРС, які забезпечують викладачам спеціальний моніторинг самостійної роботи кожного студента навчальної групи. На жаль, не всі студенти своєчасно реєструються на таких курсах та регулярно виконують відповідні робочі програми завдання. Надалі це позначається на кінцевих результатах успішності таких студентів.

Слід зазначити, що визвольна війна в Україні проти російських загарбників внесла певні корективи до соціально-психологічних характеристик студентів. На наш погляд, на другому курсі збільшилася кількість працюючих студентів-медиків. Дистанційна форма навчання дозволяє це робити. Особливо це стосується студентів, які вступали на медичний факультет, маючи за плечима середню медичну освіту. Незважаючи на велику зайнятість у практичній медицині, такі студенти дуже відповідально ставляться до підготовки з дисципліни «Біологічна хімія», вони більше мотивовані до вивчення даного предмета, ніж студенти, що ніде не працюють. Викладацький колектив кафедри біохімії ЗДМФУ всіляко намагається допомогти студентам у засвоєнні знань з біохімії: проводимо додаткові консультації, надаємо рекомендації щодо використання наукової та навчальної літератури, відеоматеріалів.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЛІКАРЕМ-ВИКЛАДАЧЕМ В УМОВАХ ВІЙНИ, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

*Кандидатка Вероніка Костянтинівна,
лікарка-терапевт, аспірантка, викладачка-стажист кафедри внутрішніх хвороб І
Науковий керівник: Лашкул Дмитро Андрійович,
д.мед.н., професор, завідувач кафедри внутрішніх хвороб І,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

У 2020 році закладам освіти було кинуте новий виклик - пандемія COVID 19. Необхідним на той час постало забезпечення належних умов навчання, створення певних сучасних ресурсів для забезпечення студентів якісними освітніми матеріалами [1, с.242-243, 5, с.29-32, 6, с.1-2]. 24.02.2022 – початок війни докорінно змінив нашу дійсність і зумовив необхідність певного реформування освітньої системи. Для створення умов відновлення навчального процесу у закладах вищої освіти було надано листи Міністерства освіти і науки України від 10.03.2022 р. No 1/3417-22 «Про завершення навчального року», про особливості роботи освітян під час дії правового режиму воєнного стану – у листі МОН України від 15.03.2022 р. No 1/3463-22 «Про надання інформації», а особливості завершення навчального року затверджені наказом МОН України від 01.04.2022 р. No 290 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо окремих питань завершення 2021/2022 навчального року» [2, с.1, 3, с.1-8, 4, с.1-4]. Кожен викладач має прагнути до створення належних і необхідних умов для забезпечення оптимального та якісного навчання. Особливо важливим це є в контексті підготовки майбутніх фахівців сфери охорони здоров'я. Декілька років онлайн опанування цілої низки важливих клінічних дисциплін знизило рівень знань та якісної підготовки майбутніх фахівців. Тож для лікарів-викладачів в умовах сьогодення постають нові подвійні виклики щодо забезпечення навчального процесу таким чином аби студенти отримувати як теоретичні, так і практичні навички. Це потребує створення нових інноваційних методик викладання. Багатьом студентам досить непросто зосередитися на отриманні нових знань, поступово знижується здатність до концентрації уваги. Тому досить важливою якістю є здатність підлаштовуватись під різні умови навчання. Студенти мають різноманітні безпекові умови, частина з них перебуває на окупованих територіях, маючи труднощі з доступом до якісного Інтернету. Отже, завданням кафедри внутрішніх хвороб І в умовах військового стану було створення всіх оптимальних умов для належного опанування навчальною програмою. На сторінці кафедри Запорізького державного медико-фармацевтичного університету була викладена вся необхідна база методичних матеріалів та лекцій для підготовки до занять, додаткові матеріали для навчання, актуальний та сучасний відео-контент, база тестових завдань. Щоденно впродовж навчального процесу проводилися, як онлайн-так і офлайн-заняття. Частина студентів із вересня 2023 року мала

змогу виходити до стін лікувальних закладів на бази кафедри. На заняттях розглядалися цікаві клінічні випадки, історії хвороб, останні новітні рекомендації щодо ведення пацієнтів у клініці терапевтичних захворювань. Студенти мали змогу спілкуватися з пацієнтами, за їхнім дозволом, формуючи клінічне мислення. Активно для онлайн-навчання використовуються сервіси компанії Microsoft, зокрема Microsoft Teams, програма для опрацювання віртуального пацієнта Body Interact із різноманітними цікавими клінічними кейсами та наближеним до реальних умов алгоритмом у разі того чи іншого захворювання. Це дозволяє досить ефективно застосовувати додатковий навчальний матеріал для створення мотивації та зацікавленості в студентів, можливість, навіть перебуваючи онлайн, отримувати необхідні клінічні навички з інтерпретації рентгенограм, електрокардіограм, ехокардіограм, спірограм, клінічних та біохімічних аналізів, даних, що отримані під час проведення аускультатії, перкусії та пальпації. Також щомісячно студенти мають змогу відвідувати як онлайн, так і офлайн-засідання студентського наукового гуртка, де майбутні лікарі розбирають цікаві ЕКГ, клінічні випадки, обмінюються знаннями, готують презентації, а також можуть задати всі складні питання. Доступ до онлайн-занять через різні причини, в тому числі, не досить гарний інтернет-зв'язок, ускладнює можливості належної комунікації між викладачем і студентом. Але й для таких студентів була створена можливість перегляду запису занять та опанування всіх необхідних сучасних навчальних матеріалів у командах. Під час навчального процесу викладач не лише передає знання про свій предмет, а ще й моделює студентам певні поведінкові орієнтири щодо спілкування з пацієнтами, вчить навичкам командної роботи.

Тож навіть у складних умовах війни лікарі-викладачі забезпечують проведення занять належним і найякіснішим чином, за допомогою різноманітних інноваційних методик викладання.

Список використаних джерел

1. Застосування технологій електронного навчання як засіб підвищення ефективності навчального процесу / Т. І. Шевченко, С. І. Сорокіна, О. А. Шапошник, Н. П. Приходько // Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 24 берез. 2016 р.). – Полтава, 2016. – С. 242–243.
2. Про завершення навчального року : лист МОН України від 10.03.2022 р. No 1/3417-22. – Режим доступу : https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/85933.
3. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо окремих питань завершення 2021/2022 навчального року : наказ МОН України від 01.04.2022 р. No 290. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-okremih-pitan-zavershennya-20212022-navchalnogo-roku>.
4. Про надання інформації : лист МОН України від 15.03.22 р. No 1/3463-22. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-nadannya-informaciyi>.
5. Скрипник І. М. Використання дистанційних методів навчання в медичній освіті / І. М. Скрипник, Н. П. Приходько // Проблеми безперервної медичної освіти та науки. – 2020. – No 3 (39). – С. 29–32. DOI 10.31071/promedosvity2020.03.029.
6. Newman N. A. Coalition for medical education-A call to action: a proposition to adapt clinical medical education to meet the needs of students and other healthcare learners during COVID-19 / N. A. Newman, O. M. Lattouf // J. Card. Surg. – 2020. – Vol. 1–2. DOI 10.1111/jocs.14590.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ОБДАРОВАНИХ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Лукіна Ганна Михайлівна,
викладач кафедри медичної фізики, біофізики та вищої математики
Запорізького державного медико-фармацевтичного університету*

Робота викладачів з обдарованими студентами в сучасній системі інтегрованої освіти є однією з найактуальніших проблем у педагогіці.

Для України в особливо складних умовах війни розбудова системи розвитку обдарованої особистості є необхідною умовою досягнення успіху на шляху розбудови цілої держави. Зараз і сама доля України певною мірою залежить від того, наскільки ефективно будуть використані інтелектуальні, творчі та інші можливості її народу, кожного громадянина [2, с. 92].

Сучасні психологи та педагоги говорять про особливу необхідність формування здібностей до самостійної роботи ще у школярів, наголошуючи на самоосвіті та самодисципліні.